

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
ผลิตภัณฑ์กลุ่มขนมกงบ้านต้นตาล
ตลาดต้นน้ำโบราณบ้านต้นตาล
ตำบลต้นตาล อำเภอสงขลา จังหวัดสงขลา

อ.ชวลิต ศุภศักดิ์ธำรง

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

วิชาเอกการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ

รศ.ดร.ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

วิชาเอกการบริหารทรัพยากรมนุษย์และองค์การ

อ.จิระ ประสพธรรม

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิชาเอกการตลาด

บทนำ

ชุมชนบ้านต้นตาล ในตำบลต้นตาล อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา เป็นชุมชนหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนที่มีประวัติศาสตร์ดังที่กล่าวมาแล้ว มานานกว่า 200 ปี โดยอพยพมาจากอำเภอยะโฮนบุรี จังหวัดสงขลา แล้วมาตั้งรกรากใหม่เป็นชุมชนอยู่ในเขตภาคกลาง ทั้งราชบุรีและสระบุรี คนเหล่านี้เรียกตัวเองว่า ไท-ยวน ชาวต้นตาลมีความยึดมั่นในขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม อาทิ การพูดคำเมือง ใส่ผ้าซิ่น รวมถึงการสืบทอดอาหารโบราณ โดยเฉพาะขนมกง ซึ่งเป็นอาหารประเภทของหวาน ที่นิยมใช้ในงานมงคล เนื่องจากรูปร่างของขนมเป็นรูปกงจักร ซึ่งเป็นสัญลักษณ์หนึ่งในพุทธศาสนา จึงเป็นความเชื่อว่าเป็นสิ่งมงคล หากนำมาใช้ถวายพระในงานมงคล จะเกิดสิ่งดีดีต่อผู้นั้น ปัจจุบัน ในพื้นที่ตำบลต้นตาล กลุ่มชาวไทยวน ได้ดำรงรักษา และเผยแพร่เอกลักษณ์ของชาวไทยวน ด้วยการเปิดตลาดน้ำโบราณบ้านต้นตาล ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำป่าสัก บริเวณวัดต้นตาล ตำบลต้นตาล อำเภอสายบุรี พิกัด <https://goo.gl/maps/XYoxFoLH-K1dvDM78A> จนมีชื่อเสียงเป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจมาเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ ดังนั้น ชาวไทยวนในตำบลต้นตาล กลุ่มหนึ่งจึงได้รวมตัวกันผลิตขนมกง อันเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยวน จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน ใช้ชื่อว่ากลุ่มขนมกง เพื่อเป็นของฝากจากตลาดน้ำต้นตาล อีกทั้งยังเป็นการรักษาวัฒนธรรมไทยวน อีกทางหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มรายได้ให้ชาวชุมชน อีกด้วย

จากการศึกษาสภาพปัญหา และวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มชุมชน พบว่า บรรจุภัณฑ์ของขนมกงที่จำหน่าย ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ตามประกาศเรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ พ.ศ. 2560 นอกจากนี้ ภาชนะบรรจุยังไม่สามารถรักษาคุณภาพ รสชาติ รูปลักษณ์ ของขนมกง ได้มากนัก ด้วยขนมกงเป็นขนมที่ทำมาจากถั่วเขียวกะเทาะเปลือกบด กวนกับน้ำตาลมะพร้าว แล้วนำมาขึ้นรูปเป็นรูปกง แล้วจึงนำมาชุบแป้งทอด ก่อนจำหน่าย โดยบรรจุภัณฑ์ปัจจุบันที่ใช้เป็นกล่องกระดาษ พิมพ์ลายดอกทานตะวัน และระบุชื่อขนมกงบ้านต้นตาล ต.ต้นตาล อ.สายบุรี จ.สงขลา และหมายเลขโทรศัพท์ของกลุ่มผู้ผลิต แต่ขาดรายละเอียดสำคัญ เช่น ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ ขนาดบรรจุ แหล่งผลิต วันผลิตและวันหมดอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นกล่องกระดาษ ที่ไม่มีวัสดุรองรับตัวขนม เพื่อความสะอาด หรือลดการปนเปื้อนต่าง ๆ อีกทั้ง ไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน เกินกว่า 7 วัน ตัวขนมจะมีน้ำมันที่ใช้ทอดซึมผ่านกล่องกระดาษ ทำให้แลดูไม่สะอาด ไม่สวยงาม ทำให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ไม่มาก และมีของเหลือจำหน่ายอยู่เสมอ

ดังนั้น การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนานวัตกรรมบรรจุภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อการค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขนมกง ของกลุ่มชุมชนตำบลต้นตาล อำเภอสายบุรี จังหวัดสงขลา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับผลิตภัณฑ์ขนมกง ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น รวมถึง การร่วมอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมไทยวน ของชาวไทยวนในจังหวัดสงขลา ให้มีความยั่งยืน ต่อไป

ถึงส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจบนรากฐานของชุมชน ตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งบนฐานของการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการขับเคลื่อนประเทศของรัฐบาล นอกจากนี้ ยังเป็นไปตามพันธกิจด้านการบริการวิชาการสู่ท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมกงของชุมชนตลาดต้ำน้ำบ้านต้นตาล ตำบลต้นตาล อำเภอสោไห้ จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ขนมกง ของชุมชนตลาดต้ำน้ำต้นตาล ตำบลต้นตาล อำเภอสោไห้ จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขนมกงของชุมชนตลาดต้ำน้ำบ้านต้นตาล ตำบลต้นตาลอำเภอสោไห้ จังหวัดสระบุรี
4. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตจากการมีรายได้เพิ่มของชุมชนกลุ่มขนมกง ตลาดต้ำน้ำบ้านต้นตาล ตำบลต้นตาล อำเภอสោไห้ จังหวัดสระบุรี

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

กลุ่มขนมกงชุมชนตลาดต้ำน้ำบ้านต้นตาล ตำบลต้นตาล อำเภอสោไห้ จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ธันวาคม 2565 - สิงหาคม 2566

วิธีการในการดำเนินการและผลที่เกิดจากดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากชุมชน สสำรวจปัญหาของผลิตภัณฑ์ ความต้องการของลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันศึกษาปัญหาของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ผลจากการดำเนินกิจกรรมพบว่ามีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายภัณฑ์ เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และเพิ่มยอดขาย

กิจกรรมที่ 2 ออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายภัณฑ์ โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมกง สํารวจปัญหาของผลิตภัณฑ์ ความต้องการของลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ ผลจากการดำเนินกิจกรรมได้ผลิตภัณฑ์ขนมกง 1 รสชาติ คือ รสเผือก (เดิมมีแต่รสดั้งเดิม)

กิจกรรมที่ 3 อบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิต บรรจุภัณฑ์และนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายแก่กลุ่มชุมชน โดยนำผลิตภัณฑ์ขนมกง 1 รสชาติ คือ รสเผือก (เดิมมีแต่รสดั้งเดิม) และบรรจุภัณฑ์ 2 รูปแบบ คือ แบบถุงและแบบกล่อง (ต้นแบบ) แล้วนำแบบไปให้ผู้เข้าร่วมโครงการเสนอและปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมมีการปรับรสชาติขนมกง รสเผือก ให้มีความอ่อนนุ่ม กรอบนอก เป็นที่ต้องการของผู้เข้าร่วมอบรมและลูกค้าโดยผ่านการทดลองชิม และมีการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ 2 รูปแบบ

กิจกรรมที่ 4 ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่าย ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

1. ได้ขนมกง รสเผือก ที่มีความกรอบนอก นุ่มใน มีความหวานพอเหมาะ
2. ได้บรรจุภัณฑ์ 2 รูปแบบคือแบบถุงและแบบกล่อง (ต้นแบบ) ให้มีขนาดพอเหมาะ กับจำนวนขนมกงแบบถุงและแบบกล่อง
3. ได้นวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ จำนวน 2 ช่องทาง คือ ทาง Facebook ชื่อ “ตลาดต้านบ้านต้นตาล” และไลน์กลุ่ม ชื่อ “ขนมกงบ้านต้นตาล”
4. ได้สื่อการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ขนมกงที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เรื่องเล่า ขั้นตอนการผลิต ช่องทางการติดต่อ เสนอผ่านช่องทาง Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=si2KnnA8pnU>

กิจกรรมที่ 5 ดำเนินผลิต และทดลองจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การใช้บรรจุภัณฑ์ และนวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายแก่กลุ่มชุมชน ผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม คือ ได้ลูกค้าเพิ่มขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์

กลุ่มชุมชนผลิตภัณฑ์ขนมกง ตลาดต้นน้ำโบราณบ้านต้นตาล สามารถนำผลิตภัณฑ์ขนมกงรสชาติเผือกและรสชาติดั้งเดิม ฉลากและบรรจุภัณฑ์ นวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายและสื่อการเรียนรู้ ไปใช้ประโยชน์ โดยมีผลกระทบทางบวกด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ขนมกงรสชาติเผือกและรสชาติดั้งเดิม ฉลากและบรรจุภัณฑ์ นวัตกรรมช่องทางการจัดจำหน่ายและสื่อการเรียนรู้ต่อยอดเชิงพาณิชย์ที่สามารถนำไปขายได้จริงอันเป็นการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนร่วมกันและสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน

ด้านสังคม ผู้ประกอบการ คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการมีรายได้เพิ่มขึ้นชีวิตมีความสุขตามวิถีชีวิตการประกอบอาชีพของตนในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม ฉลากและบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดพอเหมาะกะกับจำนวนผลิตภัณฑ์ขนมกงที่บรรจุลงในกล่องและถุง ช่วยลดความสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์กล่องและถุงที่มีขนาดใหญ่เกินความจำเป็น

ข้อเสนอแนะ

บรรจุภัณฑ์ขนมกงยังคงมีรอยเปื้อนน้ำมันจากขนมกงที่บรรจุในกล่อง ผู้รับผิดชอบโครงการและกลุ่มชุมชนขนมกงเห็นว่าในการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ขนมกงครั้งต่อไปคงต้องพิจารณาเรื่องนี้เพื่อให้บรรจุภัณฑ์มีคุณภาพและมีมาตรฐานช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์